

KELAINAI-APAMEIA ANTİK KENTİ KAZI VE ARAŞTIRMALARI

ARAŞTIRMALAR VE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kelainai-Apameia antik kentiyile ilgili ilk araştırmalar 19. yy'ın ilk yarısında başlamıştır. Bu yüzyılın ikinci yarısında, Ramsay, bölgeyle ve antik kentle ilgili kapsamlı bir araştırma yapmıştır. Sonraki süreçte çok fazla araştırma yapılmayan kentle ilgili arkeolojik buluntular, çoğu zaman inşaat ve kaçak kazılarla ilgilidir. Bunlardan en önemlileri, Akhamenid (Pers) Dönemi'ne tarihlendirilen ve sigloi diye adlandırılan gümüş sikkelerdir. Bu sikkelerin yanı sıra, Geç Hellenistik Dönem'in en büyük hazinesi olarak bilinen ve Afyonkarahisar Müzesi'nde korunan, 6000 bakır sikke Apameia'da bulunmuştur.

Bugün kentin kurulduğu, Toptepe ve Üçlerce Tepe üzerinde çok fazla mimari buluntu göze çarpmamaktır. Deprem kuşağında yer alan ve antik dönemden itibaren büyük yer hareketlerine maruz kalan kentteki yapıların çoğu harap olmuş, kentin akropolisi konumundaki iki tepede meydana gelen akıntı ve erozyon da yapıları toprak altında bırakmıştır. Ancak antik kentte yürütölen kurtarma kazıları ile temizlik çalışmaları gün yüzüne çıkan yapıların kondisyonu hakkında fikir vermektedir. Antik kentin Roma Dönemi yerleşim alanı ise modern Dinar'ın altında kalmıştır.

Günümüze kadar antik kentte yapılan ilk arkeolojik kazı çalışmaları, 1986-1989 tarihleri arasında Afyonkarahisar Müzesi Müdürü Ahmet Topbaş başkanlığında yapılan tiyatro kurtarma kazısıdır. Söz konusu çalışmalarda, tiyatronun sahnesi ile analemma duvarının bir bölümü ortaya çıkarılmıştır.

2008-2010 yılları arasında ise Afyonkarahisar Müze Müdür Mevlüt Üyümez başkanlığında kurulan bir ekip tarafından Kelainai/Apameia Kibotos Projesi kapsamında kentte yüzey araştırmaları yapılmıştır.

2017 yılından itibaren kentin akropolisi konumundaki Üçlerce Tepe üzerinde yer alan antik tiyatrodaki kurtarma kazıları ile temizlik çalışmaları tekrar başlamıştır.

Afyonkarahisar Müze Müdürlüğü başkanlığında, Afyon Kocatepe Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nün bilimsel desteğiyle yürütülen kurtarma kazısı ve temizlik çalışmalarında, antik tiyatronun, orkestrası ile oturma basamaklarının yer aldığı cavea bölümü ortaya çıkarılmaktadır. Tiyatro kazılarında hedeflenen en önemli amaç, kazısı tamamlandıktan sonra yıkılan bölümlerinin bilimsel kriterlere göre restore ederek ayağa kaldırılmasıdır.

Kelainai-Apameia antik kentinde ve territoryumunda (egemenlik sahası), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izniyle, 2019 yılından itibaren Afyon Kocatepe Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bilgin başkanlığında, farklı disiplinlerden üniversite üyelerinin yer aldığı, "Kelainai- Apameia Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması" başlıklı yüzey araştırması başlatılmıştır. Araştırmalar kapsamında, antik kent ile egemenlik sahasında bulunan arkeolojik kalıntılar tespit edilerek, bilimsel kriterlere göre kayıt altına alınmaktadır. Böylece, ileride yapılması planlanan daha uzun soluklu kazılar için bilimsel bir alt yapı oluşturulmaktadır.

Antik kentle ilgili son dönem projelerinden biri de, 2021 yılında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğümüzün izniyle, Afyonkarahisar Müzesi Müdürü Mevlüt Üyümez başkanlığında, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bilgin'in bilimsel koordinatörlüğünde, 14 farklı üniversiteden, 40 bilim insanının katılımıyla başlayan kazı çalışmalarıdır. Kazı çalışmaları kapsamında, Kelainai-Apameia'nın akropolisi konumundaki Üçlerce Tepe'de -ilk aşamada tiyatroda- ve antik kentin en büyük nekropolis alanlarından olan Güney Nekropolisi'nde çalışılması planlanmıştır. Bu kapsamda, bilimsel heyette yer alan, konusunda uzman bilim insanları farklı periyotlarda kazılara katılarak çalışmalarını yürütecektir.